Ўзбекистон Республикаси “Манфаатлар тўқнашуви тўғрисида”ги Қонун

Қонуннинг мақсади ва амал қилиш соҳаси

Мақсад: манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ муносабатларни тартибга солишдан иборат.

Амал қилиш: давлат органларига ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларига, давлат муассасаларига, давлат унитар корхоналарига, давлат мақсадли жамғармаларига, шунингдек устав фондида (устав капиталида) давлат улуши 50 фоиз миқдорда ва ундан ортиқ бўлган акциядорлик жамиятларига (бундан буён матнда давлат органлари ёки бошқа ташкилотлар деб юритилади) нисбатан татбиқ этилади.

Фақат:

ўз устав фондида (устав капиталида) давлат органларининг ёки бошқа ташкилотларнинг улуши жами 50 фоиз миқдорда ва ундан ортиқ бўлган юридик шахсларга нисбатан;

ўз устав фондида (устав капиталида) ушбу модда учинчи қисмининг иккинчи хатбошисида кўрсатилган ташкилотларнинг улуши жами 50 фоиз миқдорда ва ундан ортиқ бўлган юридик шахсларга нисбатан **давлат харидлари соҳасида** амалга ошириладиган муносабатларга татбиқ этилади.

Асосий тушунчалар

давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходими	• давлат органларида ёки бошқа ташкилотларда меҳнат шартномаси (контракт) асосида ёхуд сайлаб қўйиладиган ёки тайинланадиган лавозимларда ишлаётган бошқарув ходимлари;
манфаатлар тўқнашуви	• шахснинг шахсий (бевосита ёки билвосита) манфаатдорлиги унинг ўз лавозим ёки хизмат мажбуриятларини лозим даражада бажаришига таъсир кўрсатаётган ёхуд таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ҳамда шахсий манфаатдорлик билан фуқароларнинг, ташкилотларнинг, жамиятнинг ёки давлатнинг ҳуқуқлари, қонуний манфаатлари ўртасида қарама-қаршилик юзага келаётган (мавжуд манфаатлар тўқнашуви) ёки юзага келиши мумкин бўлган (эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви) вазият;
манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш бўйича махсус бўлинма	• давлат органларининг ёки бошқа ташкилотларнинг коррупцияга қарши ички бўлинмалари (ва) ёки кадрлар бўлинмалари;
шахсий манфаатдорлик	• давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходими ёхуд у билан алоқадор шахслар ушбу ходим томонидан бевосита ёки билвосита қарор қабул қилиниши ёки ходимнинг ушбу жараёнда бошқача тарзда иштирок этиши натижасида олиши мумкин бўлган ҳар қандай наф ёки афзаллик;
яқин қариндошлар	• ота-оналар, ака-укалар, опа-сингиллар, ўғиллар, қизлар, эр-хотинлар, шунингдек эр-хотинларнинг ота-оналари, ака-укалари, опа-сингиллари ва фарзандлари

Манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ муносабатларни тартибга солишнинг асосий принциплари

Манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ муносабатларни тартибга солишнинг асосий принциплари қуйидагилардан иборат:

- қонунийлик;
- фуқароларнинг, ташкилотларнинг, жамиятнинг ва давлатнинг қонуний манфаатлари устуворлиги;
- очиқлик ва шаффофлик;
- холислик;
- коррупцияга нисбатан муросасизлик.

Давлат органи еки бошқа ташкилот ходимининг ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Ҳуқуқлар	махсус бўлинмага маслаҳат сўраб мурожаат этиш;
	эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларацияда кўрсатилиши керак бўлган маълумотлардан ташқари қўшимча маълумотларни электрон ёки ёзма шаклда тақдим этиш.
Мажбурият	ўз лавозим мажбуриятларини ёки хизмат ваколатларини виждонан бажариши ва уларнинг бажарилишига таъсир кўрсатадиган ёки таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ўз шахсий манфаатлари билан боғлиқ ҳар қандай ҳаракатлардан ўзини тийиши;
	лавозим мажбуриятларини ёки хизмат ваколатларини бажариш чоғида манфаатлар тўқнашувига олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган шахсий манфаатдорликка йўл қўймаслиги;
	мавжуд манфаатлар тўқнашуви юзага келган тақдирда, ўз иш юритувидаги ҳужжатлар бўйича қарор қабул қилингунига қадар ўзининг бевосита раҳбарини ёки махсус бўлинмани хабардор қилиши;
	ўзининг бевосита бўйсунувидаги ходимларни ёки бошқа ходимларни бевосита ёки билвосита ўзининг шахсий манфаатларини кўзловчи ҳаракатларга (ҳаракатсизликка) мажбурламаслиги;
	ўзи меҳнат (хизмат) фаолиятини амалга ошираётган давлат органи ёки бошқа ташкилот назорати остидаги ташкилотдан ёки унинг таркибий бўлинмасидан ишга қабул қилиш тўғрисида таклифлар келиб тушганлиги ҳолати ҳақида бир иш куни ичида хабар бериши;
	бошқа ходимларга нисбатан ўзига маълум бўлган манфаатлар тўқнашуви ҳоллари тўғрисида хабар бериши;
	эҳтимолий манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш мақсадида махсус бўлинманинг сўровига кўра маълумотлар тақдим этиши шарт.

Давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходимига алоқадор шахслар

Ходимининг **яқин қариндошлари**, шунингдек, **юридик шахслар**, агар ушбу юридик шахснинг бошқарув органи раҳбари ёки аъзоси ёхуд устав фондига ходимнинг ўзи ёки унинг яқин қариндошлари эгалик қилса, давлат органи ходимига **алоқадор шахслар** ҳисобланади

Ҳуқуқ:	манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш учун махсус бўлинмадан бепул маслаҳат олиш;
	давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш бўйича ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) ёки қарорлари устидан шикоят қилиш ҳуқуқига эга.
Мажбурият:	шахсий манфаатларини кўзлаб манфаатлар тўқнашувига йўл қўймаслиги;
	эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларацияни электрон ёки ёзма шаклда тўлдириши, унга била туриб ёлғон ва нотўғри маълумотларни киритмаслиги шарт.
	Давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходими билан алоқадор шахслар томонидан эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларацияда била туриб ёлғон ёки нотўғри маълумотлар тақдим этилганлиги ушбу Қонунда белгиланган ҳуқуқий оқибатларга сабаб бўлиши мумкин.

Давлат органи ёки бошқа ташкилот ходимининг фаолиятида манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш бўйича чекловлар

1. хизмат мавқеини суиистеъмол қилиш орқали шахсий наф олишга;

2. манфаатлар тўқнашуви ҳақидаги ахборотни ошкор этиш чоғида маълумотларни яширишга ёхуд била туриб ёлғон ёки нотўғри ахборот тақдим этишга;

3. бири бошқасига бўйсунувчи ёки бири бошқасининг назоратидаги ташкилотларда ўриндошлик бўйича ишлашга, бундан қонунчиликда назарда тутилган ҳоллар мустасно;

4. тижорат ташкилотларининг таъсисчиси (акциядори, иштирокчиси) бўлишга, бундан акциядорлик жамиятларининг эркин муомалада бўлган акцияларининг ўн фоизигача эгалик қилиш ҳоллари мустасно (*давлат органларининг ходимига, давлат муассасаларининг ва давлат унитар корхоналарининг, ўз устав фондида (устав капиталида) давлат улуши 50 фоиз миқдорда ва ундан ортиқ бўлган акциядорлик жамиятларининг раҳбарларига нисбатан татбиқ этилади*)

5. ўзи меҳнат (хизмат) фаолиятини амалга ошираётган ташкилотнинг назоратида бўлган тижорат ташкилотларининг акцияларига ёки устав фондидаги (устав капиталидаги) улушларига ўзи ёки яқин қариндошлари эгалик қилишига, шунингдек ушбу ташкилотларнинг бошқарув органи аъзоси бўлишига, бундан бу фаолият қонунчиликка мувофиқ лавозим мажбуриятлари ҳисобланадиган ҳоллар мустасно.

6. ўзи меҳнат (хизмат) фаолиятини амалга ошираётган давлат органларида ёки бошқа ташкилотларда ўзига тааллуқли бўлган ишларни кўриб чиқишда ёки ўзига алоқадор шахсларга тааллуқли бўлган ишларни кўриб чиқишда вакил сифатида иштирок этишга, агар у қонунчиликка мувофиқ қонуний вакил бўлмаса;

7. ўзи меҳнат (хизмат) фаолиятини амалга ошираётган ташкилотнинг мол-мулкини сотиб олишда ёки ижарага олишда ўзи иштирок этишга, шунингдек ушбу савдоларда ўзига алоқадор шахсларнинг иштирок этишига ҳақли эмас.

“Манфаатлар тўқнашуви тўғрисида”ги Қонун

Коррупцияга қарши курашиш агентлиги манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ муносабатларни тартибга солиш соҳасидаги махсус ваколатли орган сифатида белгиланмоқда.

АГЕНТЛИК

1. манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ ахборотни ва материалларни давлат органларидан ва бошқа ташкилотлардан сўраб олади ва ўрганади;
2. давлат органлари ва бошқа ташкилотларнинг манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ муносабатларни тартибга солиш фаолиятини мувофиқлаштиради;
3. давлат органлари ва бошқа ташкилотларнинг манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ муносабатларни тартибга солиш соҳасидаги фаолиятини ўрганади;
4. манфаатлар тўқнашуви аниқланганда битимни бекор қилиш, қарорни ва бошқа ҳужжатни ўзгартириш ёки бекор қилиш тўғрисида тақдимнома ёхуд уларни ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисида судга даъво киритади;

АГЕНТЛИК

5 **Манфаатлар тўқнашувини ҳисобга олиш реестрининг, мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги хабарноманинг, эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларациянинг намунавий шаклларини тасдиқлайди;**

6 **давлат органлари ёки бошқа ташкилотлар учун манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш бўйича услубий тавсияларни эълон қилади;**

7 **манфаатлар тўқнашуви натижасида фуқароларнинг, ташкилотларнинг, жамиятнинг ёки давлатнинг манфаатларига етказилган зарарнинг ўрни тўлиқ қопланишига эришилиши устидан назоратни амалга оширади;**

8 **махсус бўлинмалар ходимларининг тизимли равишда малакасини оширишни, уларда тегишли кўникмаларни шакллантиришга қаратилган ўқитишни ташкил этади.**

9 **манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги қонунчилик талабларига риоя этмаганлик билан боғлиқ маъмурий ҳуқуқбузарликлар ҳақида маъмурий баённома тузади ва уни кўриб чиқиш учун судга юборади.**

Давлат органларининг ёки бошқа ашкилотларнинг ваколатлари

Давлат органлари ёки бошқа ташкилотлар

1. Хабардор қилиш тизимини ташкил этиш
2. Белгиланган шаклдаги хабар бериш ҳужжатларини ўзининг расмий веб-сайтларига жойлаштириш
3. Қабул қилинган қарорларни ўзгартириш ёки бекор қилиш чораларини кўриш
4. Битимларни ўзгартириш ёки бекор қилиш ёхуд бундай битимларни ҳақиқий эмас деб топиш чораларини кўриш
5. Одоб-ахлоқ комиссияларининг ва махсус бўлинмаларнинг фаолиятини ташкил этиш
6. Ички идоравий тартибни белгилаш
7. Хизмат текшируви натижаларини коллегиал тартибда кўриб чиқиш чораларини кўриш
8. ўрнак бўлаётган ходимларни рағбатлантириш чораларини кўриш
9. Етказилган зарарнинг ўрни қопланишини таъминлаш, шунингдек аҳолининг тегишли давлат органига ёки бошқа ташкилотга бўлган ишончини тиклаш чораларини кўриш.

Одоб-ахлоқ комиссияси

Одоб-ахлоқ комиссияси:

1. ушбу Қонунда белгиланган талабларга давлат органи ёки бошқа ташкилот ходими томонидан риоя этилишини таъминлаш чораларини кўриш
2. манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш юзасидан давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг раҳбар ходимлари томонидан кўрилаётган чораларнинг етарлилиги (тўғрилиги) тўғрисидаги масалаларни кўриб чиқиш
3. мавжуд манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ ҳоллар устидан коллегиал назоратни амалга ошириш;
4. ушбу Қонунда белгиланган талабларнинг давлат органи ёки бошқа ташкилот ходимлари томонидан бузилишлари мавжудлиги (мавжуд эмаслиги) тўғрисида хизмат текшируви натижаларига кўра хулоса чиқариш
5. манфаатлар тўқнашуви тўғрисида хабар қилмаган, била туриб ёлғон ёки нотўғри ахборот тақдим этган ёхуд бундай ахборотни яширган ходимни жавобгарликка тортиш ҳақида давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг раҳбарига таклиф киритиш.

Махсус бўлинма

Махсус бўлинма:

1. Аниқланган манфаатлар тўқнашуви ҳоллари тўғрисидаги ахборотни умумлаштириш
2. Хизмат текширувини ўтказиш
3. Тушунтириш ишларини амалга ошириш
4. Декларацияларни ва хабарномани кўриб чиқиш натижаларига кўра одоб-ахлоқ комиссиясига таклифлар киритиш
5. Манфаатлар тўқнашуви мавжудлиги ёки мавжуд эмаслиги тўғрисида хулоса бериш
6. Аниқланган манфаатлар тўқнашуви ҳолларини таҳлил қилиш ва таклифлар ишлаб чиқиш
7. Ҳар йилги ҳисоботларни тайёрлаш расмий веб-сайтига жойлаштирилишини таъминлаш

МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИНИ ТАРТИБГА СОЛИШ ТАРТИБИ

МАВЖУД МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИДА:

1 Ходим манфаатлар тўқнашувидан хабар топгандан **1 иш кунида** хабарнома тўлдиради ва уни раҳбарига ёки манфаатлар тўқнашувига **масъул бўлинмага** тақдим этади

2 **Раҳбар** хабарнома асосида манфаатлар тўқнашувининг олдини олиш **чораларини кўради**

3 Махсус бўлинма чораларнинг етарлилиги масаласини кўриб чиқиш учун ахборотни **3 иш кунида одоб-ахлоқ комиссиясига** беради

4 **Одоб-ахлоқ комиссияси** чораларнинг етарлилиги ёки етарли эмаслиги бўйича **хулоса қабул қилади**.

ЭҲТИМОЛИЙ МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИДА

1 Декларацияларни таҳлил қилиш асосида

Кадрлар билан ишлаш бўлинмалари:

Эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви бўйича декларацияни ҳар йили **15 февралгача умумлаштиради** ва таҳлил қилади

2 Бошқа лавозимга тайинланганда берилган декларацияларни таҳлили қилиш асосида

Кадрлар билан ишлаш бўлинмалари:

Бошқа **лавозимга тайинланаётган ходим** эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларацияни тўлдиради

3 Алоқадор шахслар тақдим этадиган эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларация

Кадрлар билан ишлаш бўлинмалари:

Ходимга алоқадор шахслар
(яқин қариндошлари, таъсисчилар, акционерлар)
ходим ишлаётган давлат ташкилоти билан муносабатга киришганда эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларацияни тўлдиради

Эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви бўйича одоб-ахлоқ комиссиясига чораларнинг етарлилигини таъминлаш учун таклиф киритади

Одоб-ахлоқ комиссияси эҳтимолий манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш бўйича хулосани раҳбарга беради

Ходимнинг бевосита раҳбари (ташкилот раҳбари) тартибга солиш чорасини кўради

Асос: “Манфаатлар тўқнашуви тўғрисида”ги Қонун

Манфаатлар тўқнашувини аниқлаш

Манбалар:

- Эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларация
- Тижорат таклифлар, харид комиссияси мажлисларининг баённомаларидан, тузилган шартномалар
- жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларидан ёки хабарларидан;
- тижорат ташкилотларининг аффилланган шахслари ва якуний наф олувчилари (бенефициарлари) рўйхати
- Ўзбекистон Республикаси Ягона интерактив давлат хизматлари порталининг тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш модулидан;
- «ФҲДЁ Ягона электрон архиви» ахборот тизимидан;
- «Ягона миллий меҳнат тизими» идоралараро аппарат-дастурий мажмуидан;
- Қимматли қоғозлар марказий депозитарийсидан;
- махсус ваколатли давлат органи томонидан ўтказилган ўрганиш натижалари бўйича киритилган тақдимномадан.
- Интернет жаҳон ахборот тармоғига жойлаштирилган маълумотлардан

Манфаатлар тўқнашувига оид ҳолларга нисбатан кўриладиган чоралар

Чоралар:

- манфаатлар тўқнашуви юзага келмайдиган бошқа раҳбарнинг бўйсунувига ўтказиш;
- коллегиал орган таркибидан ихтиёрий равишда ўзини ўзи рад этиши орқали ёки мажбуран четлаштириш;
- лавозим мажбуриятлари ёки хизмат ваколатлари доирасини қайта кўриб чиқиш;
- ахборотидан ва ҳужжатларидан фойдаланишига чекловлар белгилаш;
- коллегиал назоратни таъминлаш;
- шахсий манфаатдорликни бартараф этиши тўғрисида қонунчиликка мувофиқ таклифлар тақдим этиш;
- шахсий манфаатдорлигидан воз кечиши;
- ходимнинг розилиги асосида уни аввалги лавозимига тенг бошқа лавозимга ўтказиш ёки меҳнат шартномасини (контрактни) умумий асосларда бекор қилиш.

Манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги ахборотнинг ҳисобини юритиш

Асослар:

- Ишга киришда тақдим этилган декларацияда мавжуд манфаатлар тўқнашуви аниқланганда;
- Бошқа ишга ўтказилган тақдирда ўзидаги мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги ахборотни хабар қилганда;
- Эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги ҳар йилги декларацияда мавжуд манфаатлар тўқнашуви аниқланганда;
- мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисида хабарнома тақдим этилганда;
- расмий электрон маълумотлар базалари орқали манфаатлар тўқнашуви аниқланганда;
- келиб тушган мурожаатга ёки хабарга асосан манфаатлар тўқнашуви мавжудлиги тасдиқланганда;
- хизмат текширувлари натижасида манфаатлар тўқнашуви аниқланганда.
- манфаатлар тўқнашувини ошкор этиш чоғида давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг била туриб ёлғон ёки нотўғри ахборотни тақдим этган ёхуд бундай ахборотни яширган ходимига нисбатан кўрилган таъсир чоралари тўғрисидаги маълумотлар.

"AHOLI VA DAVLAT XIZMATCHILARINING KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHISH SOHASIDAGI BILIMLARINI UZLUKSIZ OSHIRISH TIZIMINI JORIY QILISH CHORA-TADBIRLARI TO‘G‘RISIDA"GI PREZIDENT QARORI

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHISH AGENTLIGI

QARORGA KO‘RA:

2025- yil 1-yanvardan “Korrupsiyaga qarshi kurashish virtual akademiyasi” elektron platformasi ishga tushiriladi.

Virtual akademiyada o‘quv faoliyatini tashkil etish va yuritish **Korrupsiyaga qarshi kurashish agentligi** hamda **Huquqni muhofaza qilish akademiyasi** tomonidan amalga oshiriladi.

AGENTLIK:

- o‘quv jarayoni sifatli tashkil etilishini **monitoring** qilib boradi;
- yangi o‘quv modullarini joriy etish bo‘yicha Akademiyaga **takliflar** kiritadi;
- o‘quv jarayoniga jalb qilingan davlat organlari va tashkilotlari bilan yaqindan **hamkorlik** qiladi;
- Akademiya bilan birgalikda har yili Korrupsiyaga qarshi kurashish milliy kengashiga Virtual akademiya faoliyati yuzasidan **axborot kiritadi.**

VIRTUAL AKADEMIYADA **O‘QITILADI:**

- aholi, tadbirkorlik subyektlari, nodavlat notijorat tashkilotlari va boshqa fuqarolik jamiyati institutlari vakillari;
- ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilari, o‘quvchilari va talabalari;
- davlat organlari va tashkilotlarining davlat xizmatchilari;
- davlat ishtirokidagi korxonalarning xodimlari.

DAVLAT XIZMATCHILARIGA MAXSUS O‘QUV KURSLARIDA MALAKA OSHIRISH **MAJBURIY:**

1. ishga qabul qilinganidan so‘ng **3 oy ichida**

Komplayens-nazorat tuzilmalari va **korrupsiyaviy xavf-xatarlar yuqori bo‘lgan lavozimlardagi** davlat xizmatchilari chuqurlashtirilgan o‘quv dasturlari asosida o'qitiladi.

o‘qitish bazaviy (barcha foydalanuvchilar uchun

ХАБАР БЕРИШ

Коррупцияга оид ҳуқуқбузарлик ҳақида Бош прокуратура, Давлат хавфсизлик хизмати, Ички ишлар вазирлиги, Бош прокуратура ҳузуридаги Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаментига хабар берган ёки коррупцияга қарши курашишга бошқа тарзда кўмаклашган шахслар БҲМнинг 25 бараваригача (8 млн 500 минг сўм) миқдорида бир марталик пул мукофоти билан рағбатлантирилади.

Эътиборингиз учун рахмат !